

Matuszewski, Adam

"Universitas Rossica. Koncepcja rosyjskiego uniwersytetu 1863-1917",
Joanna Schiller, Warszawa 2008 :
[recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 53/3-4, 405-406

2008

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

książkach próbuje również ustalić rozmiar mecenatu literackiego. W *Aneksie* do książki autorka zamieściła tabelaryczny wykaz senatorów Rzeczypospolitej z lat 1501–1586, w którym, obok imienia i nazwiska poszczególnych senatorów, zostały podane daty ich nominacji na godności senatorskie oraz miejsce nauki. Książka jest zaopatrzona także w wykaz senatorów studiujących na wyższych uczelniach oraz w indeks nazwisk występujących w książce.

Bolesław O r ł o w s k i: *Historia techniki polskiej*. Radom 2006 Instytut Technologii i Eksploatacji, 335 s., nlb. 1s., il., ind. bibliogr.

Książka dzieli się na siedem rozdziałów. W rozdziale pierwszym autor omówił rozwój techniki polskiej w okresie Średniowiecza, drugim – w okresie Odrodzenia, trzecim – w XVII w. W czwartym rozdziale, dotyczącym okresu zaborów, przedstawił osiągnięcia polskich inżynierów we Francji, Hiszpanii, Szwajcarii, Turcji i innych krajach europejskich, a także takich krajach amerykańskich, jak Brazylia, Argentyna, Peru, Chile, Wenezuela, Stany Zjednoczone, Kanada. Na końcu tego rozdziału omówił rozwój techniki w zaborze pruskim, w Rosji wraz z Kongresówką i w Galicji. Ostatnie trzy rozdziały zostały poświęcone rozwojowi techniki polskiej w okresie przedwojennym, podczas drugiej wojny światowej, oraz po wojnie, z uwzględnieniem osiągnięć inżynierów polskich zarówno w Polsce, jak i poza jej granicami. Książka zaopatrzona jest w liczne ilustracje, a także w Indeks nazwisk oraz Bibliografię ważniejszych opracowań.

Joanna S c h i l l e r: *Universitas Rossica. Koncepcja rosyjskiego uniwersytetu 1863–1917*. Warszawa 2008 Instytut Historii Nauki PAN, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego 707 s., nlb. 2 s., ind. Monografie z Dziejów Oświaty. T. 41.

Książka składa się z pięciu części. W części pierwszej zostały przedstawione projekty reform uniwersyteckich przed 1863 r. oraz omówiona Ustawa uniwersytecka z 18 czerwca 1863 r. W części drugiej autorka opisała projekty nowych prawnych uregulowań życia uniwersyteckiego pomiędzy 1863 a 1884 r. oraz zanalizowała Ustawę uniwersytecką z 23 sierpnia 1884 r. W części trzeciej została omówiona realizacja nowej Ustawy uniwersyteckiej ze szczególnym uwzględnieniem „sprawy żydowskiej”; polityka personalna ministerstwa oświecenia oraz skutki oddziaływania nowego ustawodawstwa uniwersyteckiego. W części czwartej autorka oceniła *Potencjał uniwersytecki Rosji w latach 1884–1917* ze szczególnym uwzględnieniem ilości uniwersytetów, liczebności ich studentów oraz finansów tych uczelni. W części, zatytułowanej: *Wolność*

akademicka – koniecznym warunkiem prawdziwej oświaty, autorka wskazała na rolę ruchu studenckiego w ówczesnych uniwersytetach rosyjskich, przedstawiła dyskusje nad nowym ustawodawstwem uniwersyteckim, wskazała na wpływ rewolucji 1905 r. na zmiany tego ustawodawstwa oraz omówiła nowe administracyjne uregulowania życia uniwersyteckiego w Rosji. W dołączonych *Aneksach* zostały zamieszczone kopie ustaw uniwersyteckich z 26 lipca 1835 r., z 18 czerwca 1863 r., oraz z 23 sierpnia 1884 r.

Andrzej Ś r ó d k a, Edward T o w p i k: *Przedstawiciele nauk medycznych. Członkowie Towarzystwa Naukowego Warszawskiego w latach 1907–1952*. Warszawa 2007 Dom Wydawniczy Elipsa, 47 s., nlb. 1s., ind.

Książka zawiera krótkie biografie wybitnych medyków, będących w latach 1907–1952 członkami Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Biogramy zostały uszeregowane w pięciu zasadniczych działach. W dziale pierwszym, *Farmacja*, znalazła się tylko jedna nota biograficzna, dotycząca Tadeusza Koźniewskiego. Dział drugi, *Nauki biologiczne*, podzielono na *Biochemię* i *Embriologię*. W dziale trzecim, poświęconym *Naukom klinicznym zabiegowym*, wyodrębniono: *Chirurgię ogólną*, *Ginekologię i położnictwo*, *Neurochirurgię*, *Okulistykę*, *Ortopedię i rehabilitację*, *Otolaryngologię*. W dziale czwartym, obejmującym *Nauki kliniczne zachowawcze*, wyróżniono: *Choroby zakaźne*, *Dermatologię i wenerologię*, *Ftyzjatrię*, *Internę*, *Neurologię*, *Pediatrię*, *Psychiatrię*, *Radiologię lekarską*. W ostatnim piątym dziale, poświęconym *Naukom medycznym podstawowym*, zgrupowano biogramy uczonych zajmujących się: *Anatomią patologiczną*, *Anatomią prawidłową*, *Farmakologią*, *Fizjologią człowieka*, *Higieną ogólną i epidemiologią*, *Histologią*, *Historią i filozofią medycyny*, *Medycyną sądową*, *Mikrobiologią lekarską*, *Neuropatologią* i *Patofizjologią*. W ramach poszczególnych podgrup biogramy uszeregowano w kolejności chronologicznej dat śmierci medyków. Na końcu książki znajduje się alfabetyczny *Indeks not biograficznych*.

Leszek Z a s z t o w t: *Europa Środkowo-Wschodnia a Rosja XIX–XX wieku. W kręgu edukacji i polityki*. Warszawa 2007 Studium Europy Wschodniej, Wydawnictwo Retro-Art., VII, nlb.1, 561 s., bibliogr., ind. Bibliotheca Europae Orientalis – XXVII, Studia 3.

Książka jest rezultatem ponad dwudziestu lat badań prowadzonych przez autora przede wszystkim w archiwach na Wschodzie. Dzieli się na siedemnaście rozdziałów. Rozdział pierwszy, zatytułowany: *Wychowanie na styku kultur*,